

ხელოვნების ტრანსფორმაციული როლი თეოდორ ვ. ადორნოს
“ესთეტიკური თეორიის” მიხედვით

მარიამ მაჭავარიანი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე
ფილოსოფიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების
მოთხოვნების შესაბამისად*

ფილოსოფია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: მაკა ლაშხია, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2023

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მარიამ მაჭავარიანი

15.06.2023

მადლობა

სამაგისტრო ნაშრომზე მუშაობის პროცესში დახმარებისთვის მადლობას ვუხდით ამავე ნაშრომის სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებულ პროფესორს, მაკა ლაშხიას.

ასევე, მადლობას ვუხდით ჩემს მეგობრებს, ოჯახის წევრებსა და თანამშრომლებს თანადგომისა და გამხნეებისათვის.

აბსტრაქტი

ქვემოთ მოცემულ ნაშრომში წარმოადგენილია ხელოვნების როლისა და მნიშვნელობის განსაზღვრა თეოდორ ვ. ადორნოს “ესთეტიკური თეორიის” მიხედვით, რომელშიც ხელოვნების ღირებულება დაკავშირებული მის სოციალურ და პოლიტიკურ მნიშვნელობასთან. აღიშნულის წარმოსაჩენად, განხილულია ხელოვნების როლისა და მნიშვნელობის ცვლილება განმანათლებლობისა და “კულტურის ინდუსტრიის” ზემოქმედების პირობებში, რომელიც გაკრიტიკებულია თეოდორ ვ. ადორნოს, მაქს ჰორკჰაიმერისა და ვალტერ ბენიამინის მოსაზრებებზე დაყრდნობით. კერძოდ, მათი მოსაზრებით, ხელოვნება გვიანი კაპიტალიზმის ეპოქაში იქცევა დომინანტური კლასის ჰეგემონიის ინსტრუმენტად, რაც გულისხმობს ხელოვნების ნაწარმოების პროდუქტად გარდაქმნას: უბრალო საქონლად ქცევით ამავე ნაწარმოებისათვის შესაძლებლობის ჩამორთმევად დაუპირისპირდეს არსებულ სოციალურ ნორმებს და აზროვნებისთვის დამკვიდრებულ მოცემულობებს და ამგვარი დაპირისპირებულობით, შემმეცნებელს გაუჩინოს კრიტიკული რეფლექსია, შესთავაზოს ალტერნატიული პერსპექტივები და სოციალური წინააღმდეგობის და საზოგადოების ტრანსფორმაციის შესაძლებლობა.

საძიებო სიტყვები: ადორნო, ესთეტიკური თეორია, ხელოვნება, ხელოვნების ნაწარმოები, სოციალური ტრანსფორმაცია.

Abstract

The paper below presents the definition of the role and importance of art according to Theodor V. Adorno's "aesthetic theory", in which the value of art is related to its social and political significance. In order to present the mentioned, the changing role and importance of art under the influence of enlightenment and "culture industry" is discussed, which was criticized by the ideas of Theodor V. Adorno, Max Horkheimer and Walter Benjamin. In particular, according to their opinion, art in the era of late capitalism becomes an instrument of the hegemony of the dominant class, which implies the transformation of a work of art into a product: by turning it into a simple commodity, it deprives the same work of the opportunity to confront the existing social norms and the established conditions of reasoning, and with such opposition, to cause the perciever to think critically, to offer alternative perspectives and the possibility of social resistance and societal transformation.

Search words: Adorno, Aesthetic Theory, Art, Work of Art, Social Transformation.